

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Προοπτικές και προβληματισμοί. Ένα δύσκολο παρόν αναζητά ένα μέλλον

Η διοίκηση και η αντιμετώπιση της πολιτισμικής κληρονομιάς έχει αλλάξει αρκετά στην Ευρώπη την τελευταία δεκαετία. Ιδρύματα, Ινστιτούτα, Πανεπιστήμια, Δημόσιες Υπηρεσίες αντιμετώπισαν μια αιδανόμενη πολυπλοκότητα και μια πίεση από διαφορετικές, ταυτόχρονες και αλληλουπρεαγόμενες τάσεις, που οφείλονταν εν μέρει στον αιδανόμενο εκδημοκρατισμό και στην τεράστια διεύρυνση της πολιτισμικής κληρονομιάς.

1. Η διεύρυνση της πολιτισμικής κληρονομιάς γίνεται επιτακτικότερη ανάγκη της σύγχρονης κοινωνίας όσο επιταχύνεται ο ρυθμός ανάπτυξης. Είναι γιατί αυτός ο ρυθμός δημιουργεί περισσότερα προβλήματα στη διατήρηση των μνημείων είτε γιατί ο ρυθμός αυτός μεταδίδεται και σε άλλες περιοχές της γης, μεταβάλλοντας τις ισορροπίες και αιδανόντας γεωμετρικά τις καταστροφές των μνημείων.

2. Ο ίδιος αυτός ρυθμός της ανάπτυξης δημιουργεί μία διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνική πραγματικότητα, στην οποία δυσκολεύομενο το κοινωνικό σύνολο να προσαρμοστεί αναδιπτά αυτή την προστασία της μνημής.

3. Η επιστημονική εξέλιξη δημιουργεί νέες μεθόδους έρευνας και τεχνολογίας εφαρμοσμένες στην αρχαιολογία και στη συντήρηση.

4. Η συνείδηση της κοινότητας του πολιτισμού, παρά τον ανερχόμενο εθνικισμό, δημιουργεί νέους είδους συνεργασίες και νέες προσποτικές.

Η Αρχαιολογία λοιπόν βρίσκεται σε σημείο που μπορεί να διαδραματίσει ένα νέο κοινωνικό ρόλο. Η Αρχαιολογική Υπηρεσία στην Ελλάδα καθώς και ο αρχαιολογικός νόμος είναι από τους παλαιότερους στην Ευρώπη. Από την

ιδρυση του νέου κράτους η προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς θεωρήθηκε σοβαρότατο έργο, που αποδείκνυται την πολιτισμική μας ταυτότητα και εξασφάλιζε συγχρόνως την εθνική μας ακεραιότητα. Αυτή η αποψη συνετέλεσε στην οργάνωση και στην ανάπτυξη της Αρχαιολογίας, αλλά λειτουργήσεις ανασταλτικά στις διαδικασίες εκσυγχρονισμού.

Οι οπουδές στα Πανεπιστήμια είναι διαρρωμένες με γνώμαντα τη θεωρητική κατάρτιση και απομακρυσμένες από τη νέα κοινωνική πραγματικότητα. Δεν συντελούν στην προεταμασία των νέων αρχαιολόγων ώστε να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά την πιθανή τους εργασία στην Αρχαιολογική Υπηρεσία. Δεν προστείλονται τα παιδιά με τα νέα επιστημονικά δεδομένα σύntετα για τις νέες κοινωνικές ανάγκες.

Η επισήμανση όλων αυτών των προβλημάτων είναι δυνατόν να συνετέλεσε στην κατανόηση και στην αντιμετώπιση τους. Τα προβλήματα αυτά, άλλα σε μεγαλύτερο και άλλα σε μικρότερο βαθμό, είναι κοινά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αφού και τα κοινωνικά δεδομένα εξομοιώνονται. Για την επίλυση τους δεν μπορεί να μη ληφθεί υπόψη το ευρωπαϊκό κλίμα συνύπαρξης. Κοινά προγράμματα και νέες συνεργασίες μπορούν να δημιουργηθούν ξεκινώντας από την υπάρχουσα κατάσταση της κάθε χώρας. Η ανταλλαγή εμπειριών, προγραμματισμών, νέων κατευθύνσεων μπορεί να συντελέσει ώστε τα προβλήματα να αντιμετωπιστούν ριζικά και αποτελεσματικά.

Δέσποινα Ευγενίδου

Αρχαιολόγος

Η Αρχαιολογική Υπηρεσία είναι από τις παλαιότερες υπηρεσίες του ελληνικού κράτους και από τις παλαιότερες της Ευρώπης. Εξασφάλισε πολύ νωρίς νομοθεσία, διοικητική διάρρημα, επιστημονική δεοντολογία για τη διάσωση των αρχαίων, και περιοδικά δημοσιεύματα. Με νόμο του 1834 ορίζονται «τα περι ανακαλύψεως και διατηρήσεως των αρχαιοτήτων και της χρήσεως αυτών», ενώ διορίζεται Γενικός Εφορος και Έφορος για κάθε Συλλογή.

Μεγάλες προσωπικότητες και σπουδαίοι επιστήμονες έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της και δημιουργήσαν πρότυπα και κλίμα πρωκό. Μετά το Δεύτερο πόλεμο, νέοι επιστήμονες επάνδρωσαν την Υπηρεσία, δουλεψαν με ιδιαίτερο ζήλο και συνετέλεσαν στη διατήρηση του πρωκού κλήματος. Στη δεκαετία του '80 η Υπηρεσία στελέχωθηκε για πρώτη φορά με μεγάλο αριθμό νέων επικελητών, μέσα στα πλαίσια κάποιου γενικότερου εκδημοκρατισμού. Το πρωκό κλήμα διατηρήθηκε όλη τη δεκαετία του '70.

Στη δεκαετία του '80 έγιναν δύο συνεχείς διαγωνισμοί για την εισαγωγή νέων επιστημόνων και συγχρόνως μονιμοποιήθηκαν 100 περίπου αρχαιολόγοι, που δύσλευναν την προηγουμένη δεκαετία αποσπασματικά για να καλύψουν τα πάγια κενά της Υπηρεσίας. Για πρώτη φορά η ΑΥ αριθμούσε τόσο πολλούς αρχαιολόγους αλλά και για πρώτη φορά η γραφειοκρατική δουλειά στις Εφορείες αυξήθησε σε τέτοιο βαθμό, καθώς άλλαζαν τα κοινωνικά δεδομένα και το θέμα της πολιτισμικής κληρονομιάς άρχισε να απασχολεί ένα μεγαλύτερο κοινωνικό σύνολο. Δημιουρεύει, καταγράφει, αναστηλώσει, συντήρηση, που είχαν καθιυστερήσει τα προηγουμένα χρόνια και λόγω έλλειψης πρωστικού και λόγω μεταβολής της επιστημονικής δεοντολογίας, έγιναν ιδιαίτερα πειστικά.

Οι ανασκαφές, η συντήρηση, η αναστήλωση είναι έργα που, λόγω της ιδιαιτέρωτης τους, η Υπηρεσία πραγματοποιεί με αυτεπιστασία. Δεν της δόθηκαν όμως οι κατάλληλες δυνατότητες και δικαιοδοσίες για να μπορέσει να επεκτείνει αυτούς τους τομείς των δραστηριοτήτων της.

Δημητριγήθηκε, λόγω των κοινωνικών αλλαγών, ένα διπλό πρόβλημα. Οι παλιοί τεχνίτες, εργάτες, φύλακες, που ανήκαν στο παραδοσιακό πρότυπο ανθρώπου και επαγγελματία, που τόσο πολλά προσέφεραν στον τόπο, δεν υπάρχουν πια, και από την άλλη μεριά δεν λήφθηκε πρόνοια να διαμορφωθούν καινούργιοι επαγγελματίες, σύντετοι στο φύλακτικό ουτε στο διοικητικό ουτε στο τεχνικό προσωπικό. Νεότεροι άνθρωποι με ειδικευμένες οπουδές, συντηρητές, αρχιτεκτονές, αρχαιολόγοι δεν καταφέρουν να μπουν στην υπηρεσία και λόγω των περιορισμάν του δημοσίου και λόγω της επιφυλακτικότητας των συναδέλφων τους που ήταν ήδη στον κλαδό.

Η μετάβαση από έναν παραδοσιακό τρόπο δουλειών σε ορθολογιστικό δεν κατορθώθηκε, όπως και σε άλλους τομείς της ελληνικής κοινωνίας. Σε λίγες μόνο εφορείες, όπου η προσωπική ευελιξία του εφόρου κατάφερε να προμηθεύεται στην εφορεία καινούργιο προσωπικό, συνεργάστηκαν οι παλαιότεροι τους τεχνίτες και μετέδωσαν εμπειρίες και γνώσεις στους νεότερους. Σε λίγες εφορείες στάθηκε δυνατό να συνεργαστούν και να παραγάγουν συλλογικά έργα οι ίδιοι οι αρχαιολόγοι, καθώς έχει πια περάσει η ηρωική εποχή του μοναχικού παντογνώστη επιστημόνια και οι επιστημονικές συνεργασίες γίνονται απαραίτητες. Η διατήρηση, η συντήρηση, η καταγραφή, η έρευνα θεωρήθηκαν το βασικό έργο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, το οποίο ήδη δυσκολεύεται να πραγματοποιεί, λόγω οικονομικών δυσχερεών, τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης. Σ' αυτή τη δυσκολία προστίθεται η αλλαγή των κοινωνικών δεδομένων, που την αναγκάζει να δεχτεί και άλλες υποχρεώσεις, για τις οποίες δεν είναι προετοιμασμένη, όπως είναι η προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς μας όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε διεθνές, καθώς είμαστε μια χώρα στην οποία προσβάλλουν όλοι και διεκδικούν τη γνώση αυτής της κληρονομιάς.

Έγιναν βέβαια κάποια ανοίγματα, προγραμματικές συμβάσεις με τους Δήμους, εκθέσεις εξωτερικού, εκπαιδευτικά προγράμματα που αποσκοπούσαν κυρίως

στο άνοιγμα της Υπηρεσίας προς το κοινωνικό σύνολο. Τα περισσότερα όμως απ' αυτά επεβλήθησαν από την Κεντρική Υπηρεσία, δεν οργανώθηκαν στην εντέλεια, και συνάντησαν τη δυσπιστία της πλειοψηφίας του σώματος των Ελλήνων αρχαιολόγων. Κάποια απ' αυτά θεμελιώθηκαν και αναπτύσσονται, αλλά είναι πολύ λίγα για τις αυξανόμενες αναγκές.

Η αντίσταση στις αλλαγές, συνδαιμόνει με τη συναισθηματική φόρτωση και την ταλαιπωρημένη εθνική περηφάνια, που δεν βρίσκεται διεξόδους, καθώς και με την ανδαμανία της δημόσιας διοίκησης να λειτουργήσει πιο ορθολογιστικά, οδηγώντας μία υπηρεσία με τόσο μεγάλη παράσταση σε παρακμή. Τα στελέχη της, άξιοι επιστημόνες στην πλειοψηφία τους και υπάλληλοι που έχουν εργάστε με ολες τις δυναμίες τους, δεχονται συνεχείς απογοητεύσεις, περιθώριοποιούνται ή μεταφέρονται σε άλλους χώρους, όπως στο Πανεπιστήμιο και στη ερευνητική κέντρα, ή συνταξιοδοτούνται πρόωρα, στην ακμή της καριέρας τους και τη στιγμή που θα ήταν δυνατόν να προσφέρουν τα περισσότερα στο χώρο τους. Η δεν νεότερη γενιά, αποθαρρύνεται στιγά-στιγά από μια τέτοια υπηρεσία, που δεν μπορεί να προκαλεσει ενδιαφέρον με τον πρωικό της χαρακτήρα ή δεν προσφέρει την ασφάλεια της απρόσκοπτης εργασίας. Οι διαγνωσιμοί για εισαγωγή νέων επιστημόνων είναι ελάχιστοι για να καλύψουν τις αναγκές. Οι αρωμούσιες προσλήψεις, οι επαγγελκες συμβάσεις, οι συμβάσεις έργου, όπως αυτή του Μετρό, είναι κάποιες λύσεις, αλλά και αυτές λειτουργούν πολύ αποσπασματικά. Το πιο αξιόλογο δυναμικό της νέας γενιάς κατευθύνεται σε μια καριέρα σε άλλους χώρους.

Στις άλλες χώρες της Ευρώπης, όπου υπήρχε αυτή η δυσκινησία των παλαιών υπηρεσιών, οι κοινωνικές πιέσεις τους ανάγκασαν να βρουν άλλα μέσα και λύσεις. Στην Ιταλία η δυσκινησία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας να προσλάβει νέους ανθρώπους οδήγησε τους νεαρούς άνεργους αρχαιολόγους στην οργάνωση εταιρειών. Σ' αυτές τις εταιρείες απευθύνεται η ΑΥ όπων πιέζεται για την εκτέλεση ανα-

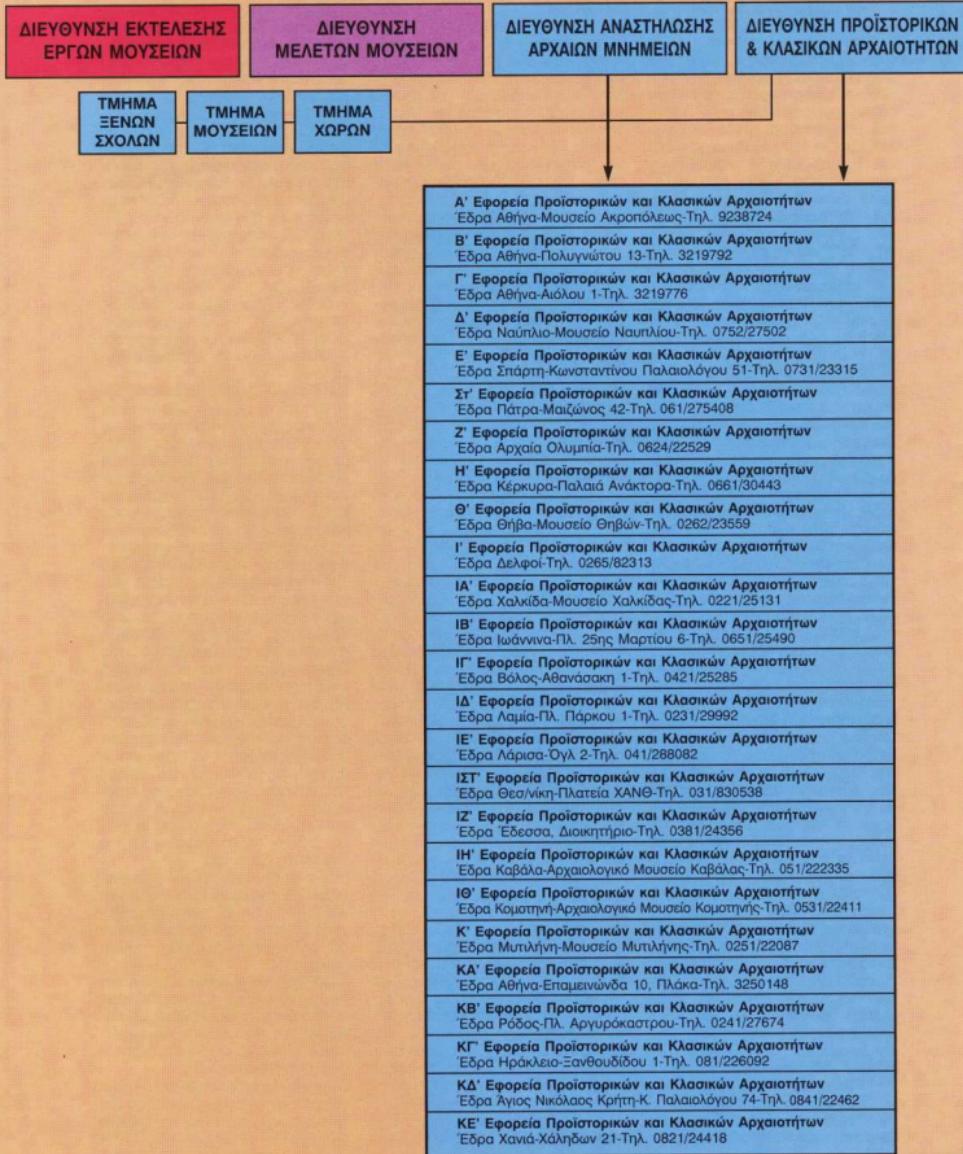
σκαφών και άλλων εργασιών. Ανάλογες εταιρείες έχουν αναλάβει τα εκπαιδευτικά προγράμματα στους χώρους και στα μουσεία και τα έξοδα τους πληρώνονται από τους γονείς.

Στην Ισπανία, νέοι ανεργοί αρχαιολόγοι, που υποστηρίχθηκαν από την πολιτική ηγεσία της χώρας τους, οργάνωσαν μια ευρωπαϊκή σχολή πολιτισμικής κληρονομιάς. Στη σχολή διδάσκουν Ισπανοί και Ευρωπαίοι ειδικοί. Γίνεται μια προστάθεια να πάρουν οι νέοι ειδικότητες που έχουν ζήτηση στην ελεύθερη αγορά και ειδικότητες που έχουν ανάγκη τη νέα διαχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς, έχοντας ως κύριο μέλημα την ένταξη της και την απόδοσή της στα κοινωνικό συνολο.

Στη Γαλλία, υπήρξε μια πιο ορθολογιστική ανάπτυξη. Οι σωστικές ανασκαφές συνδυάστηκαν με το υπουργείο Δημοσίων Έργων και με την κατασκευή των μεγάλων αυτοκινητόδρομων. Επίσης δημιουργήθηκε ιδιαίτερη σχολή για την πολιτισμική κληρονομιά ώστε και τα στελέχη που ήδη εργάζονται στην υπηρεσία να ενημερωθούν για τον νέο κοινωνικό ρόλο της κληρονομιάς και για τη νέα τεχνολογία. Τα νέα στελέχη διαμορφώνονται επίσης με τα ίδια δεδομένα. Λήφθηκε ιδιαίτερη πρόνοια για το πρόβλημα που δημιουργείται στα νέα παιδιά που, έχοντας μάθει νέα πράματα, δεν μπορούν να τα εφαρμόσουν, γιατί συναντούν αντίδραση από τα παλαιότερα στελέχη, και η απογοήτευση που τους δημιουργείται καταλήγει σε βάρος της εργασίας και του εκσυγχρονισμού της δουλειάς. Η οποία από τη φύση της πολλές φορές λειτουργεί αναστατωτικά ως προς τον εκσυγχρονισμό.

Η Σχολή θημοιουργήθηκε σύμφωνα με τα πρότυπα των άλλων μεγάλων Σχολών, υπογραμμίζοντας έτοις τη σημασία που δίνουν οι Γάλλοι στη διαχείριση της κληρονομιάς.

Οσο και να διαφωνούμε ή να συμφωνούμε με τέτοιους είδους κατευθύνσεις, δεν μπορούμε παρά να τις πάρουμε υπόψη μας, αφού είμαστε αναγκασμένοι να συνεργαστούμε μαζί τους. Η ελληνική αρχαιολογική υπηρεσία με όλη της την παράσταση και την εμπειρία έχει άμεση ανάγκη αλλαγών κι εκσυγχρονισμού.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ & ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ & ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ ΜΝΗΜΕΙΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
1η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Αθήνα-Πολυγύνωτου 2-Τηλ. 321.3571, 321.7232 Περιλαμβάνει τους νομούς Αττικής, Βοιωτίας, Εύβοιας και Φυκίδας.	2η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Αθήνα-Κλεψύδρας 2-Τηλ. 321.8075 Περιλαμβάνει α) το νομό Κυκλαδών, εκτός από το νησί Αμαργός, και β) το νομό Σάμου.	3η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Χίος-Πετροκάκινου 22-Τηλ. 0271-27592 Περιλαμβάνει τους νομούς Λέσβου και Χίου.	ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΕΙΩΝ
4η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Ρόδος-Πλ. Αργυροκάστρου-Τηλ. 0241-27674 Περιλαμβάνει το νομό Δωδεκανήσου, το νησί Αμοργού και το νομό Κυκλαδών.	5η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Σπάρτη-Μενεάδου 71-Τηλ. 0731-25363 Περιλαμβάνει τους νομούς Αργολίδας, Αρκαδίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας.	6η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Πάτρα-Φιλοποιέμενος 56-Τηλ. 061-27613 Περιλαμβάνει τους νομούς Κορινθίας, Αχαΐας, Ηλείας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου.	ΤΜΗΜΑ ΧΩΡΩΝ
7η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Λαρισα-Αλεξάνδρειας Παπαναστασίου 63-Τηλ. 041-258401 Περιλαμβάνει τους νομούς Μαγνησίας, Λάρισας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Ευρυτανίας και Φθιώτιδας.	8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Ιωάννινα - Βαλαωρίτου 17-Τηλ. 0651-25989 Περιλαμβάνει τους νομούς Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Αρτας, Λευκάδας, Κέρκυρας, Θεσπρωτίας και Αιτωλοακαρνανίας.	9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Θεσσαλονίκη - Ροτόντα-Τηλ. 031-213627 Περιλαμβάνει τους νομούς Θεσσαλονίκης, Κιλκίς και Νιέρας, εκτός από τις περιοχές Νέας Μηχανιώνας, Βασιλικών και Επανομής του νομού Θεσσαλονίκης.	
10η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Πολύγυρος - Τηλ. 0371-22060 Περιλαμβάνει το νομό Χαλκιδικής, το Άγιο Όρος και τις περιοχές Νέας Μηχανιώνας, Βασιλικών και Επανομής του νομού Θεσσαλονίκης.	11η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Βέροια - Αντωνίου Καμάρα 3-Τηλ. 0331-29737 Περιλαμβάνει τους νομούς Πέλλης, Ημαθίας, Κοζάνης, Γρεβενών, Φλώρινας και Καστοριάς.	12η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Καβάλα - Κύμρου 12-Τηλ. 051-224716 Περιλαμβάνει τους νομούς Καβάλας, Σερρών, Δράμας, Ροδόπης, Ξάνθης και Εβρου.	
13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Έδρα Ηράκλειο Κρήτης - Επιμενίδου 2-Τηλ. 081-246201 Περιλαμβάνει τους νομούς Ηρακλείου, Λασηθίου, Ρεθύμνης και Χανίων.			

Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες

(Με αρμοδιότητα σε όλο τον ελλαδικό χώρο)

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Έδρα Αθήνα- Τοσίτσα 1, τηλ. 821.7725

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

Έδρα Αθήνα-Βασιλίσσας Σοφίας 22, τηλ. 721.1027

Επιγραφικό Μουσείο

Έδρα Αθήνα- Τοσίτσα 1, τηλ. 821.7637

Νομισματικό Μουσείο

Έδρα Αθήνα-Τοσίτσα 1, τηλ. 821.7769

Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων

Έδρα Αθήνα-Καληπότερη 30, τηλ. 362.9031

Εφορεία Αρχαιοπλείων και Ιδιωτικών Συλλογών

Έδρα Αθήνα-Πολυγυρώτος 13, τηλ. 321.9860

Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας

Έδρα Αθήνα-Αρδηττού 34B, τηλ. 322.5304

Οι υπηρεσίες που παρέχει το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, σε γενικές γραμμές, είναι:

1. Κλασικές και Βυζαντινές Αρχαιοτήτες

Διαχειρίζεται τους αρχαιολογικούς θησαυρούς της χώρας και προβάλλει, εδώ και στο εξωτερικό, τον κλασικό και βυζαντινό μας πολιτισμό.

Συντηρεί αρχαία μνημεία και έργα τέχνης, βυζαντινές εικόνες και τοιχογραφίες.

Χαρακτηρίζει άγνωστα μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, όταν αποκαλύψθουν, καθώς και γνωστά μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που δεν έχουν χαρακτηριστεί.

Εγκρίνει αρχαιολογικές έρευνες.

Χορηγεί αμοιβή για παράδοση ή υπόδειξη αρχαίων.

Χορηγεί αδεια για:

α) Οικοδομικές ή άλλες εργασίες μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους.

β) Κατάρτιση ιδιωτικών συλλογών.

γ) Κατοχή αρχαίων αντικειμένων.

δ) Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους (αρχαία θέατρα κ.λπ.).

ε) Φωτογράφηση ή κινηματογράφηση αρχαίων αντικειμένων σε μουσεία.

Καταβάλλει αποζημιώσεις για τη στέρηση κάρπωσης ακινήτου για αρχαιολογικούς σκοπούς.

2. Νεότερα Μνημεία

Κηρύσσει οικοδομήματα μεταγενέστερα του 1830 ως έργα τέχνης ή ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία:

α) Κτήρια που παρουσιάζουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον και θεωρούνται «ως έργα τέχνης».

β) Κτήρια που είναι συνδεδεμένα με σημαντικά ιστορικά γεγονότα ή πρόσωπα της Ελληνικής Ιστορίας.

γ) Παραδοσιακά κτίσματα (νερόμυλοι, ανεμόμυλοι, ελαιοτριβεία, χάνια, παλιά ρολόγια, γεφύρια κ.λπ.).

1. Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Αριστείδου 14

2. Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων

Αριστείδου 14

3. Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων

Πλ. Καρύτση 10

4. Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων

Πλ. Καρύτση 10

5. Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαιοτήτων

Διοσκούριων 4

6. Διεύθυνση Μελετών Μουσείων

Πλ. Καρύτση 12

7. Διεύθυνση Εκτέλεσης Έργων Μουσείων

Πλ. Καρύτση 12

8. Διεύθυνση Αρχείου Μνημείων και Δημοσιευμάτων

Πλ. Καρύτση 10

9. Τμήμα Απαλογειώσεων

Αριστείδου 14